

Akkoordsymbolen

Op www.pianoworld.com/fun/vpc/piano_chords.htm vind je een akkoordenzoeker. Dat is gemakkelijk want dan hoef je niet na te denken. Toch doe ik er nog maar even een uitleg bij.

Om te beginnen moet je eens de uitleg lezen die ik gemaakt heb over toonladders. Daar staat namelijk beschreven wat majeur en mineur is. En dat heb je nodig om te begrijpen hoe akkoordsymbolen in elkaar zitten.

Akkoordsymbolen zijn eigenlijk afkortingen van hele akkoorden. **C** bijvoorbeeld betekent: c – e – g. Hoe kom ik daar nu eigenlijk aan? Als je de toonladder van C majeur neemt en je kiest de 1^e, 3^e en 5^e toon, dan vormen die samen het **C-majeur akkoord**. Als je van de toonladder van c mineur (mineur altijd met kleine letter schrijven) de 1^e, 3^e en 5^e toon neemt krijg je het **c-mineur akkoord**. Dus c – es – g

Trukje of kortere weg: als je het niet weet speel dan de eerste 5 tonen van de toonladder waarvan de eerste noot staat aangegeven. Dus bijvoorbeeld D, Eb (= es) F# (=fis) enz. Je speelt dan op gehoor do-re-mi-fa-sol. Dat moet iedereen kunnen. Het is het begin van “Boer, d'r ligt een kip in 't water” Als je toevallig uit een ver land komt moet je maar aan een Nederlander vragen hoe dat gaat. Daarna speel je de 1^e, 3^e en 5^e noot van die toonladder. Dat is dan het majeur-akkoord. Wil het mineur akkoord weten? Dus bijvoorbeeld Dm, Ebm of F#m? Verlaag dan de middelste toon met een halve toon. D (d-fis-a) wordt dan Dm = d-f-a. Eb (es-g-bes) wordt dan Ebm = es-ges-bes.

Het symbolenschrift gaat altijd uit van een majeur- of een mineur akkoord. De letter die er staat is de onderste toon van het akkoord. Is dat een zwarte toets dan staat er er een kruis of mol achter. Bijvoorbeeld Eb of F#.

Bij mineur akkoorden staat er altijd een **m** achter de letter (een enkele keer zie je ook wel eens een minteken er achter staan) Bij majeur staat er niets achter. Dus je kan bijvoorbeeld dit soort combinaties krijgen:

Dm (d mineur) = d – f – a

Ab (As majeur) = as – c – es

F#m (fis mineur) = fis – a – cis

F# (fis majeur) = fis – ais – cis

Bbm = (bes mineur) bes – des – f

In de toonladder lijsten die ook op de leerlingenpagina staan kan je alle 24 toonladders vinden dus dan ook alle majeur- en mineur akkoorden.

Maar dan komt het: ieder akkoord kan je nog aanvullen of veranderen. Die mogelijkheden zijn heel groot. Maar bedenk: de eerste en tweede toon zijn altijd een gegeven. Die veranderen **niet!** Dat zit immers al in de letter en in het al dan niet aanwezig zijn van de toevoeging **m**.

Staat er dus bijvoorbeeld een **+** achter het symbool dan kan dat alleen maar te maken hebben met de derde toon van het akkoord. Wel, een plusje betekent

blijkbaar dat iets groter wordt. Klopt ook, de derde toon wordt een halve toon verhoogd. Dus **C+ = c – e – gis**

Maar er kan ook van alles aan worden toegevoegd. Wat veel voorkomt is de toevoeging van een **7**. In dat geval moet er een **kleine septiem** aan het akkoord worden toegevoegd.

Nou krijgen we dat weer: wat is een kleine septiem?

Als je dat niet weet zou het niet zo gek zijn als je eens een boekje over algemene muzikaleer te kopen of op internet te kijken.

Maar goed, hier heb je een hulpmiddeltje om uit te rekenen welke toon je dan moet hebben: tel vanaf de grondtoon (de onderste toon) van het akkoord **5x een hele afstand** naar boven. In het "hoe en waarom van toonladders" staat wat een hele en een halve afstand is. Als er dus **C7** staat, speel je **c – e – g – bes**

De songs die bijvoorbeeld in Pop Selections of Speelklaar staan gaan meestal niet verder dan een majeur- mineur akkoord met eventueel een zeven erbij.

Maar toevoegingen als een **9** en een **11** komen ook voor. Met het plusje wat ook hierboven al noemde, maar ook het minnetje kan je nog van alles veranderen.

Een voorbeeld:

Dm -5 7 = d – f – as – c De derde toon van het akkoord wordt verlaagd met een halve toon.

Sommige akkoorden hebben een eigen symbool gekregen. Blijkbaar omdat ze veel voorkomen of een buitenbeentje zijn.

Dat is om te beginnen het **dim** akkoord. Dim staat voor: diminished = verminderd. Het zogenaamd **verminderd septiemakkoord**

Ik kan er hele verhalen over ophangen maar het meest eenvoudig is om te onthouden dat er eigenlijk maar drie bestaan. Ik begin bij:

C dim = c – es – ges – a, dan: **C# dim = cis – e – g – ais** en daarna: **d – f – as – b**. Steeds een halve toon hoger dus. Nou zal je merken dat, als je er weer een maakt op **Es = es – ges – a – c** deze eigenlijk hetzelfde is als de eerste. Er zitten dezelfde tonen in. Alle andere dim-akkoorden zijn zogenaamde omkeringen van de eerste drie.

Dan heb je nog de **sus** akkoorden. Heeft niets met je zus te maken maar wel met de tweede toon van het akkoord (dus toch één uitzondering op wat ik in het begin zei!) Die gaat een halve en soms hele toon omhoog. Dus: **C sus = c – f – g**. Je zal dan merken dat die **f** overigens toch weer naar de **e** wil. De **f** is een zogenaamde voorhouding, in het Engels: **suspension**.

Hoe speel ik de symboolakkoorden?

Eigenlijk is daar geen regel voor. Iemand die nog niet zo ver is zet alleen het akkoord of alleen de onderste noot van het akkoord onder het liedje. Wie wat verder is speelt de noten van het akkoord ná elkaar in plaats van tegelijk. Wie weer verder is speelt ook met de rechterhand noten van het akkoord mee. En verder hangt het ook erg van het liedje af wat je doet. Het kan ook voorkomen dat je alleen maar met de akkoorden werkt en **niet** het liedje zelf speelt. Dat is bijvoorbeeld zo als je iemand

begeleid die het liedje zingt. Dan is het niet echt nodig dat jij ook nog eens de noten van de melodie meespeelt.

Succes ermee!

Robert Hemmen